

civil-etat (FCE), Danske militærlægers organisation, Foreningen af forsvarrets auditører, Dansk tandplejerforening, Foreningen af ingeniører i forsvaret, Forsvarsarbejdernes landsorganisation, Reserveofficersforeningen i Danmark, Værnepligtsrådet, Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Finansministeriet, Rigsombudet på Færøerne, Færøernes Landsstyre, Lagmandskontoret, Rigsombudsmanden i Grønland og Grønlands Hjemmestyre.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Kapitel 1

Lovens formål

Til § 1

Til stk. 1

Stk. 1 beskriver formålet med anvendelsen af disciplinarmidler, nemlig at »sikre disciplinen inden for forsvaret«. Denne angivelse præciserer samtidig, at anvendelsen af disciplinarmidler konkret forudsætter en vurdering hos disciplinarmyndigheden, af hvorvidt det i det enkelte tilfælde er nødvendigt at anvende en disciplinær sanktion af hensyn til disciplinen. Herved tilkendegives samtidig indirekte, at en sag om en forseelse efter omstændighederne også kan sluttes med f.eks. en uformel påtale, misbilligelse eller lignende. Dette er i overensstemmelse med de gældende principper, jf. generalauditørens bemærkninger til cirkulære af 2. marts 1990, hvorefter »småforseelser normalt bør afgøres med en mundtlig misbilligelse af det passerede«, og det princip skal følges, »således at strafferetlig sanktion normalt kun bringes i anvendelse ved noget grovere eller gentagne forseelser«.

Til stk. 2

Stk. 2 indeholder de grundlæggende forudsætninger for at pålægge disciplinære sanktioner.

For det første kræves det, at der foreligger en overtrædelse af gældende regler. De regler, der kan være tale om, er beskrevet i §§ 4 og 5 i lovudkastet.

For det andet er det en forudsætning, at der af disciplinære grunde konkret skønnes at være behov for at anvende en formaliseret sanktion og ikke blot f.eks. en uformel påmindelse eller lignende for at tilkendegive, at den pågældende har begået en forseelse.

Det centrale område for anvendelse af disciplinarmidler er de pligtforsømmelser, der ikke er strafbare efter militær straffelov, enten fordi den pågældende ikke har haft den nødvendige tilregnelighed til at begå en strafbar overtrædelse, eller fordi overtrædelsen ikke er

tilstrækkelig alvorlig i tilfælde, hvor strafansvar forudsætter, at overtrædelsen er af grov karakter.

Stk. 2 udelukker ikke, at et disciplinarmiddel kan anvendes i tilfælde, hvor det pågældende forhold for så vidt må bedømmes som en strafbar pligtforsømmelse, typisk hvor sanktionen ellers ville være en bøde. Dette er præciseret i § 1, stk. 2, in fine.

Hovedreglen efter forslaget til militær straffelov er, at en pligtforsømmelse skal være grov, og at forholdet skal kunne tilregnes den pågældende som forsætligt eller groft uagtsomt, for at kunne straffes. Begge betingelser skal være opfyldt.

Efter disciplinarloven kan et disciplinarmiddel pålægges for hovedparten af de forhold, der er nævnt i militær straffelov, og som ikke er af grov karakter. Det er tilstrækkeligt, at der foreligger simpel uagtsomhed. Det betyder, at der alene kan reageres med et disciplinarmiddel, selvom forholdet er af grov karakter, når der foreligger simpel uagtsomhed.

Kompetencen til at pålægge disciplinarmidler vil ligesom efter de gældende regler alene tilkomme militære myndigheder. Kompetencen til at efterforske og påtale strafbare forhold vil efter forslaget til militær retsplejelov § 6, stk. 1, og § 7, stk. 1, derimod alene kunne udøves af den militære anklagemyndighed.

Adskillelsen mellem kompetencen og sagsbehandlingen i straffesager og disciplinarsager er således skarp og uden overlapning. Beskrivelsen af de overtrædelser, der kan medføre strafansvar efter militær straffelov, og de pligtforsømmelser, der kan medføre ansvar efter disciplinarloven, således som disse er beskrevet i forslaget til §§ 4 og 5, er derimod i et vist omfang sammenfaldende, således at visse overtrædelser i det nedre område for strafansvar også er omfattet af disciplinarloven. Det kan naturligvis være vanskeligt i det enkelte tilfælde at afgøre, om et forhold er af grov karakter, og/eller hvilken grad af tilregnelighed, der må antages at være tale om. Denne delvise overlapning af gerningsbeskrivelsen kendes også inden for den almindelige lovgivning i forholdet mellem pligtforsømmelser efter tjenestemandensloven og pligtforsømmelser efter straffelovens § 157.

Det er derfor muligt i særlige tilfælde at reagere alene med et disciplinarmiddel, hvor betingelserne for at anvende straf i øvrigt er opfyldt. At et strafbart forhold behandles i disciplinarlovens former og ikke efter militær straffe- og retsplejelov, kan rejse visse principielle betænkeligheder af retssikkerhedsmæssig karakter. Når det alligevel er fundet hensigtsmæssigt, at der i et vist omfang skabes mulighed for, at forhold, der er strafbare, kan mødes med et disciplinarmiddel i stedet, har det sammenhæng med følgende: